

HRVATSKI

glasnik

Godina XV., broj 11.

17. ožujka 2005.

cijena 80 Ft

Foto: Ákos Kollár

IZ SADRŽAJA:

Državna demonstracija paorov str. 2. – Suradnje na sve više polja str. 4. – Planovi bajske hrvatske samouprave str. 5. – Ususret okrugloj obljetnici str. 6. – Razgovor s predsjednikom Saveza Josom Ostrogoncem str. 8. – Književnost Dubrovnika, biseri hrvatske književnosti str. 11. – Pazinske „Roženice“ u Budimpešti str. 15.

Državna demonstracija paorov

Protestni marš i u Koljnofu

Točno tri tajedne dugo je durala državna demonstracija paorov u Budimpešti i na puti, ulica cijeloga orsaga. Nedilju, 21. februara, u zori su se ganuli traktori sa seljaci iz svake županije prema Budimpešti da i na takov način iskažu svoje neraspoloženje protiv Vlade, ka ni isplatila lanjskoljetošnju agrarnu potporu ka je dospila od EU, i prez te poljodjelci ne bi mogli osigurati uvjete za ovoljetošnje djelovanje. Pokidob je nezadovoljstvo dan za danom sve već raslo sa zbludom i uzrujavanjem skupa, sporazum med Vladom i zastupniki agrarnoga tanača potpisan je 13. marca, u kom se je odlučilo o sudbini 20 milijardi Ft agrarne potpore. U demonstraciji su sudjelovali i naši ljudi, štoveć u Koljnofu je dneveni protestni marš peljao mjesni gazda Marton Grubić. S njim smo razgovarali 8. marcija u kasni večernji ura, a u ostale dane držali kontakt prik telefona. Iz tih razgovorov, trenutnoga stanja i raspoloženja seljakov nudjamo našim štiteljem takozvanu kroniku.

Marton Grubić je bio koordinator demonstracije u Koljnofu

Kako mi je rekao Marci Grubić, šestimi su u Koljnofu veći paori, a trimi žividu iz zemalj. Sve skupa oko 600 hektarov imaju na području sela s grunti, sinokošami i lozami, a iz toga je 80% zemalj za obradjanvanje. On pelja svoje familijarno gospodarstvo na površini od 70-80 ha zemalj, sije na nji žito, kukuruz, ditelinu, sunčenicu ili pokosi sjeno blagom. U svojem gospodarstvu drži 50 bikov, stare ugarske svinje, a obožava i uzgaja konje. Prlje nek obrnemo naše riči na demonstraciju, domaćin nas ponuka i sam sebi natoči malo čr-ljenoga, rekši to je vračtvo i za nerve: – *Sutra bi morali zapriti hatare, nek direktivu čekam. No, otpodne su me nazvistili da su prekinuti dogovori jer da je alarm od bombov u ministarstvu, pak tako se je pofuznulo pominkanje. Po meni je odzgora tako 1200 traktorov, a ti kad se ganedu prema Parlamentu, onda će nek kaos biti. Naši ljudi jur 15 dani su odzgora u zimi, vjetru, snigu. Ja*

nisam prošao gorika nek samo zato kad sam ondan imao ro-djendan, ali moji dva djelači su u Pešti, a ja ovde koordiniram demonstraciju – kaže Koljnofac ki je zato kašnje bio u metropoli na velikom sastanku gazdov i te doživljaje je s nami podilio: – Paori su se svi bojali ča će biti u Budimpešti. Još im ni splaćen traktor, ak će im kvar tamo načinjati, ili će im ulje vanzneti, ča će biti? Hvala Bogu većina stanovnikov je polag nas, kermidu naše ljude i sam sam vidio kako su na talička jilo nosili demonstrantom. A mi ovde zdola držimo „front”. Polag Grubićeve riči, od deveti do četire uri stoju vani svaki dan na ulici s traktori. Ki ih je već, ki ih je manje po broju, od koljnofskoga restorana Tercia se redaju traktori, autori teretnjaki sve do Cenke. – Ne kanimo mi već nek naše pineze ča smo prošlo ljeto dobili od EU kot potporu, a naši političari su to ki zna kamo potisnuli, vrgli. Ljudi nisu dostali pinez, nismo mogli ništ isplatiti. Poljaki, Slovaki

su to isto agrarno podupiranje jur koncem ljeta dostali, a mi moramo javno protestirati? To u Austriji automatično ide za poljoprivrednike, a zač smo mi drukčiji u ovoj istoj Europi? Folišni su, lažljivi odzgora, a ljudi ni filera nimaju. Ovako ča još i komunisti nisu se ufali učiniti. A pravoda ne kanidu odgovoriti na našu potražnju kad su im žepi prazni. Moji pinezi su moji, to ipak ne bi bilo teško razumiti! A zato smo pripravnii do zadnjega se bori-ti! – kaže odlučno moj sugovornik i još naglasuje da oni ne kanu nikomur zeti nikarčkove pineze ni umirovljenikom ni familijam, kot su to pokusili proširiti hamišni zviranjki. Uprav tako je odbio koljnofski demonstrant i pretpostavku da bi paore u pozadini bistvala, riktala ka-ta politička snaga. – Tajedan dan ne morem već normalno spati. U stresu smo svi mi, ča će biti s nami, pak iz svega ovoga. Jedni ljudi se boju da će nas polako na krajvreći. Ako va ministarstvu ne uredidu pošteno posle, mi ćemo gvišno zatvoriti pute, granice. Nimamo jur ča zgubiti, a nimamo već ni strpljenja

*ni nerve! Na sve smo pripravnii! Ako čedu biti u vladi tako gizdavi da čekadu do 15. marca, ča je i naša ne nek njeva velika svetačnost, onda čedu se ti traktori ganuti, tote zna cirkus biti – je rekao u svojem domu pri zbogomdavanju Marton Grubić, kad smo se rastali s tim da ćemo i nadalje ostati u kontaktu. Danas jur znamo da su nacionalni praznik obadvi strane zadržale u poštenju, ali dva dana prije pogodbe došlo je još na cesta do natezanja. Petak, 11. marcija, razgovori su zopet pali u diboku vodu, što je rezultiralo da su pri neki granični prijelazi na kraće vrime zaprli paori hatare. Grubićev mobitel je zazvonio malo kašnje od podneva s pitanjem, pripravljaju li se na takove odlučne korake i u Koljnofu? – *Mi smo vani na državnoj cesti pod brojem 84, kot i dosad. Danas su nas policajci od Tercie 300 metrov doli dalje vregli, da u ničem ne zbludimo seoski promet. Pred nami stoji policajski mašin, pogaziti ga ne moremo! Čekamo odluku iz Budimpešte pak ako je potribno, i mi kre-nemo prema hataru. Trenutačno**

Plakati su tumačili i želje demonstrantov

smo vani s 15 traktori i deset privatni auti iz sel Bősárkány, Kóny, Szil, Koljnof. – Na pitanje, kako da iz bližnjih sel nisu vani gazde, zvučao je odgovor: – Iz Cenke, Peresztega nijedan nije došao, vjerojatno su im gaće pune. Ljudi se boju, a mi smo nervozni. Sad ovo je jur treći tajedan da su naši ljudi odzgora, a mi vani. Oto je najveća falinga da ni pinez. Ljude kanidu suprot jedan drugoga navleći, umjesto da bi rekli: *pojte domom pak ćete dobiti svoje pineze* – je bilo još dost razočaranja i jada, kako smo nazvišćeni toga dana.

Naš zadnji razgovor je potekao u toj temi s koljnofskim gospodarom 13. marcija, nedilju, kada je konačno sklopljen ugovor, narodio se je agrarni mir i prvi traktori su začeli za sobom ostaviti peštanske ulice. Glas koji se je javio bio je radostan i dao na znanje, mojemu sugovorniku se je bojsek odlanulo: – *U redu sam u svakom pogledu. Danas koliko traktorov smo imali vani na putu toliko još i Bog ni vidio u Koljnofu. Već od sto traktorov je stalo u koloni. Moja žena i još jedna pomoćnica je kuhala na 85 peršonov, pak i to ni bilo dost, onda moreš misliti koliko nas je bilo. Od deveti smo ča do dvi ure vani stali pa smo pošli nutra u selo po četiri grupa podiljeno. Zadovoljni smo s rezultati dogovorov, i oni su pušćali, a i mi smo, pak smo došli na sredinu. Sad je demonstracija završena, ča ću ti reći, neće mi faliti od zutra. Dost je bilo!*

Tajedne dugo su stali u koloni traktori, privatni auti od Koljnofa do Cenke

Najvažnije je da smo doznali, nisu nas svi ostavili. Kad su nam znali vikati „*pojte djelati, pojte kopati!*“! A znali su nas psovati uprav oni ljudi ki nisu bojsek još i 30 ljet dopunili i djeladu u Austriji. Nisu mogli deset minutov čekati. Ovo ni bilo normalno, tri tajedne paore za ovako ča vanvreći. Ča je ovo bilo do politike, još i dandanas ne znamo. Ovde Šoproni policijske kasare su bile pune, pripralni su bili. Čera (subotu) na pol ure smo kompletno zaprli put od Cenke do Koljnofa. Sve naše podatke su napisali policajci, ki smo bili vani s 22 traktori. Pokidob smo prometni prekršaj učinili, kaštigani smo po osobi na 30 jezero forintov. Morat ćemo platiti ako to vlada ne zbríše.

Pokazali smo, ne moru poljodjelce nek tako va zemlju zgaziti. Mi smo nek one pineze kanili dobiti ča su naši, zato smo se borili, na placi demonstrirali. A ki su dužni, neka platu.

Agrarnoj demonstraciji je konac, a je li je spašena poljoprivreda, je li još jednu šansu dobilo za bolje dane ugarsko seljačtvo ko se momentalno nalazi u kriznoj fazi, je još pravoda otvoreno pitanje. Jedno je, međjutim, gvišno: paori nisu se dali obeshrabitri, zaustaviti i do kraja su svismo izveli svoj demonstrativni scenarij.

Zabilježila:
-Timea Horvat-
Foto:
Geza Völgyi i Tihó

Do 2010. novi most na Muri

Keresturska mjesna samouprava lani se uspješno natjecala na Phare-CBC natječaju glede izrade oglednoga plana za most za putnički promet na Muri između Kotoribe i Kerestura. Program se uspješno ostvario, naime, početkom ožujka u Keresturu je prikazan ogledni plan mosta na kojem su bili nazočni: predsjednik Skupštine samouprave Zalske županije Zoltán Bodog Kiss, predsjednik Narodnosne udruge za unapređivanje Pomurja Stjepan Tišler (Udruza također podupire izgradnju mosta), voditelj tvrtke Inženjerskog ureda Roden Zoltán Major, koji je izradio ogledni plan, predstavnik Dioničkog društva Pont-Terv Sándor Zsömlöyi, odgovoran za izgradnju te načelnici dvaju naselja, kotoripski načelnik Zoran Radmanić i keresturski načelnik Lajoš Pavlic.

Prema planovima izgradio bi se most na rijeci u dužini od 175 metara te na poplavnom području u dužini od 58 metara. Mjesto izgradnje je imala dvije inačice, jedna bi se izgradila potpuno drugdje od već postojećega željezničkog mosta, ali po vodoprivrednim stručnjacima i ekolozima to ne bi bilo poželjno, pa je odlučeno za drugu inačicu, koja bi se gradila 30 metara udaljeno

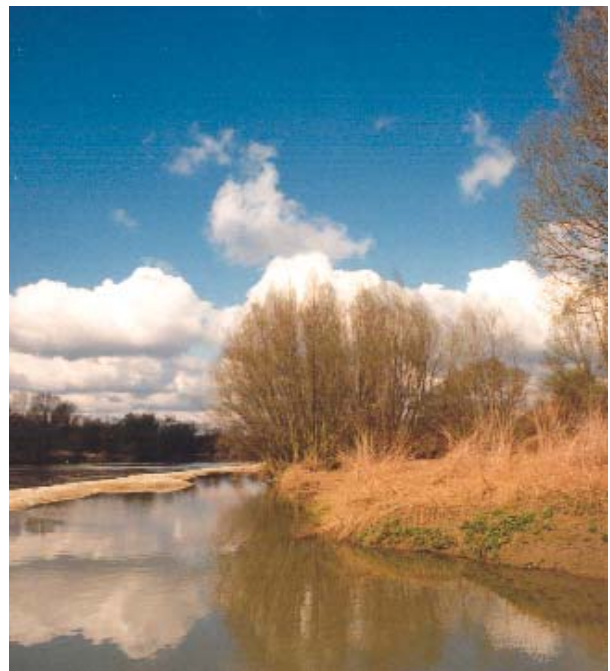
od postojećega željezničkog mosta. Tu i na jednoj i na drugoj strani već postoje zemljani putovi. Most će biti namijenjen za osobna vozila, autobuse i bicikliste, i cesta će se tako izgraditi do prijelaza, a za velike kamione ne bi dopustili prolaz.

Raspravljalo se i o izgradnji graničnoga prijelaza, ali G. Kiss smatra da će to biti nepotrebno jer se izgradnja mosta očekuje do 2010. g. i nadaju se da će do tada i Hrvatska dospjeti u Europsku uniju.

Kotoripski načelnik vrlo se raduje prvim koracima ostvarivanja cilja, naime, kako reče, spomenuta naselja uvijek su surađivala, još postoje i rodbinske veze, ali zbog cestovne udaljenosti 55 kilometara (zračna udaljenost 2 km) veze su olabavile. Naravno, most neće biti koristan samo za ta dva naselja, već za cijelo područje, dakako i pomurskim Hrvatima koji se već desetljećima bore za bolju suradnju sa sunarodnjacima.

Gosp. Pavlic nazočne je izvjestio da je sljedeći korak natjecati se za potporu izrade planova izvođenja radova za koje bi željeli dobiti najmanje 70 milijuna forinti. Naravno, uz to treba i pomoć županijske skupštine.

Beta

Suradnje na sve više polja

Europska unija za pogranične županije pruža mogućnost nabave materijalnih izvora za surađivanje preko granice gotovo na svakom polju života. Neke su samouprave, ustanove ili organizacije već prije shvatile značenje zajedničkih projekata, a sada se sve više povećava broj natjecatelja za Interreg-programe, odnosno za programe susjedstva.

Grad Kaniža s punim politom ulaze u zajedničke projekte s gradom Čakovcem. Temeljem programa za susjedstvo nedavno je predao tri natječaja za suradnju s tim međimurskim gradom. Radi se o gospodarskoj suradnji stručnih ekipa, preko kojeg bi se organizirali forumi, susreti gospodarstvenika, seminari, predstavljanja.

Neprofitna organizacija za unapređivanje gospodarstva, koja će prilikom uspješnog natječaja ostvariti programe na mađarskoj strani, zatražila je suradnju hrvatskih partnera. Predsjednik društva Miklós Hiesz s izaslanstvom je posjetio predstavnike partnerskih organizacija Gradskog poglavarstva Čakovca, Društva građevinarskih inženjera i tehničara Međimurja, Hrvatske gospodarske komore, Obrtničke komore Međimurja te Regionalne razvojne agencije. Hrvatske organizacije će pomoći pri usklađivanju stručnjaka u sudjelovanju programa radi jačanja gospodarskih veza.

Predan je natječaj i za suradnju srednjih škola. Čakovečka Građevinska srednja škola uspostavila je veze s kaniškom Srednjom školom Zsigmondi radi razmjene iskustava na polju školstva i zajedničkih struka. Program sadrži u sebi organiziranje zajedničkih odgojnih programa, razmjene učenika, zajedničke radionice.

Treći projekt osniva se na suradnji osnovnih škola. Kaniške osnovne škole pronašle su partnera u I. osnovnoj

školi grada Čakovca s kojim učenicima bi se zajedno organizirale šumske škole ili škole u prirodi za koje programe u pomurskome gradu postoji zgrada, samo je u vrlo lošem stanju. Preko zajedničkog natječaja i zgrada bi se obnovila.

Trgovačka srednja škola Györgya Thuryja već godinama dobro surađuje s opatijskom gimnazijom. Njihovi su učenici u veljači boravili u kaniškoj ustanovi na košarkaškom kupu.

Kaniška škola surađuje i s opatijskom Turističko-hotelijerskom srednjom školom. Preko narečenih veza učenici ugostiteljske struke te kaniške ustanove potkraj ožujka će sudjelovali na natjecanju Gastro 2005 u Dubrovniku. Učenici lanijskih godina bili su samo promatrači natjecanja, a ove će godine biti sudionici natjecanja, na koji će otputovati učenici kuhari iz osam zemalja. Po Žužani Fekete, učiteljice hrvatskog i njemačkog jezika, u Dubrovnik će otputovati četiri kuhara, dva slastičara i tri konobara, koji će pripremiti i servirati specijalna jela s mađarskim okusima.

Školari opatijske Turističko-hotelijerske srednje škole pripremaju se i na Kaniške dane 29. i 30. travnja, kada će predstaviti svoj grad, turističke znamenitosti jadranskoga grada te će ugostiti 50 osoba s hrvatskim specijalitetima.

Između dviju škola već godinama se razmjenjuju učenici na praktičnim vježbama. Srednjoškolci iz pomurskoga grada od 1. do 15. kolovoza provodit će praksu u Opatiji, a učenici iz Opatije u Zala-karosu.

U raznim suradnjama pripadnicima manjine često je omogućeno sudjelovanje bilo u pripremi programa, bilo u njegovu ostvarenju, naime, organizatori se oslanjaju na njihovo poznavanje hrvatskog jezika.

Beta

Zbratimljenje Labina i Baje još ove godine?

Kada su negdje prije godinu i pol uspostavljene veze gradova Labina i Baje, izražena je obostrana želja za što boljom suradnjom. Izaslanstvo grada Labina koje je vodio gradonačelnik *Tulio Demetlika*, početkom 2004. gostovalo je na Velikome bunjevačkom prelu u Baji, a iste godine izaslanstvo grada Baje na čelu s gradonačelnikom *Péterom Széllom*, u kojem su još bili predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj *Joso Ostrogonac* i predsjednica Hrvatske manjinske samouprave *Angela Šokac-Marković* boravilo je u posjetu Labinu.

Kao i lani, predstavnici grada Labina očekuju se 1. svibnja kada će se u Baji predstaviti sva prijateljska naselja, među njima i hrvatski grad Labin koji je ponudio odgovarajući program za ovu prigodu. Uspije li grad dobiti potrebna sredstva putem natječaja, iz Hrvatske će se pozvati šire izaslanstvo sa skupinom učenika jer, kako nam reče predsjednica Hrvatske samouprave *Angela Šokac-Marković*, bajska samouprava priželjkuje da se još ove godine i formalno potpiše okvirni ugovor o prijateljskoj suradnji dvaju gradova.

S. B.

Osam gradova zajedno

Kako donosi županijski list *Új Dunántúli Napló*, četiri hrvatska i četiri mađarska grada: Šikloš, Šelj, Barča i Siget, sa svojim gradovima prijateljima u Republici Hrvatskoj: Donji Miholjac, Grubišno Polje, Virovitica, i zajedno se natječu

za novčana sredstva iz unijjskih izvora u sklopu euroregijske suradnje. Uspije li natječaj, svih osam gradova moći će proširiti i na veću razinu podići svoje kulturne priredbe u 2006. godini.

B. P. B.

Ukratko iz Pomurja

Nakon što su se učenici mlinaračke osnovne škole uspješno natjecali na Županijskom kupu gimnastike u Kaniži, u kategoriji nižih razreda dječaci su osvojili zlatnu medalju, na područnom natjecanju su također bili uspješni. Po treneru *Józsefu Gajcsiju* mlinaračka ekipa se natjecala u Sambotelu, gdje su sudjelovale ekipe Đursko-mošonsko-šopronske, Vesprimske, Željezne i Zalske županije. Mali gimnastičari 4. ožujka ponovno su bili uspješni, osvojili su srebro i tako imaju mogućnost da se natječu na državnome gimnastičkom kupu u Pečuhu 14. travnja, no do tada trebaju što više trenirati. U kategoriji pojedinaca 2. mjesto je osvojio *Gabor Kottnek*, a 3. mjesto *Tomo Harangozo*.

Pustarska mjesna samouprava i samouprave drugih manjih naselja (oko 650 stanovnika) bore se s financijskim poteš-

koćama, malo sredstava ostane za ulaganja. Po načelniku *Tiboru Szirtiju* izgleda da će 2005. godina biti uspješnija. Već su lani provedena manja ulaganja iz vlastitih izvora. Modernizirano je grijanje u dječjem vrtiću, obnovljena je liječnička ordinacija i izgrađena je beskabelska internetna mreža. Tekuće godine samouprava želi izraditi plan prostornog uređenja prema kojem se žele odrediti nova zemljišta za gradnju domova mladim obiteljima. Čelnici smatraju vrlo važnim i očuvanje okoliša u mjestu pa će pomoću potpore iz jednog natječaja dati izraditi program očuvanja okoliša. U tom programu dobivaju mjesta uređenje manjih parkova i postavljanje sadnica u okolici naselja kraj ceste. U buduću planira se i obnova stare školske zgrade za društveni dom te spomenika palim borcima u Prvom i Drugom svjetskom

ratu. Još ove godine željeli bi izdati knjigu o povijesti naselja.

Fičehaz također se bori s nedostatkom financijskih izvora. U naselju djeluje i osnovna škola ?ije održavanje obuhvaća gotovo cijeli proračun naselja. Svaka se godina zatvara s minusom, ali dok je moguće, želi svoju odgojno-obrazovnu ustanovu zadržati jer po načelniku *Joži Takaču* budućnost sela ovisi i o tome hoće li biti mladih naraštaja koji će rado ostati u svome selu. Unatoč tomu što osnovna škola iziskuje mnogo materijalnih izvora, manja ulaganja su provedene u selu. Nema nijedno hrvatsko

naselje u Pomurju koje bi imalo toliko uređenih parkova, igrališta za djecu. U 2005. g. samouprava predviđa potpunu izolaciju dječjeg vrtića (krov i zidovi), a predat će natječaj i za obnovu školske terase, gdje bi se mogle održavati i razne priredbe. U okvirima natječaja 14 naselja će se natjecati za izgradnju kanalizacije u koju je učlanjen i Fičehaz. Kanalizacija bi trebala biti gotova do sredine iduće godine. Nakon toga će se moći provesti postupno asfaltiranje putova, pločnika, tamo gdje to još nije učinjeno.

Beta

Birjan

Kako donosi županijski list Új Dunántúli Napló, u birjanskoj crkvi završena je unutrašnja obnova te će se uskoro početi s radovima na pročelju crkvenoga zdanja. Radovi, po riječima birjanskoga načelnika *Jánosa Novreczkija*, izvode se uz novčanu potporu mjesne samouprave.

B. P. B.

Planovi bajske hrvatske samouprave

Hrvatska samouprava grada Baje ove godine gospodarit će sličnim novčanim sredstvima kao i lani. Uz ostatak novca iz 2004., sa 714 tisuća državne potpore i s milijun forinta koje joj je dodijelila gradska samouprava – reče nam predsjednica hrvatske samouprave *Angela Šokac-Marković* povodom proračuna za 2005. koji je prihvaćen na sjednici održanoj 22. veljače.

Na redovitoj sjednici, prihvaćen je obračun Velikoga prela čije je priređivanje sa svim organizacijskim izdaciama, bez posebnoga gosta *Miroslava Škore* i njegova orkestra, kako saznajem, stajalo oko milijun forinta.

Osim već tradicionalnih priredaba bajskih Hrvata, Hrvatska će samouprava

Angela Šokac-Marković

ponovno raspisati natječaj za podupiranje kulturnih programa hrvatskih udruga i ustanova u Baji. Natječaj, koji će biti otvoren do jeseni, uskoro će biti objavljen u Glasniku gradske samouprave, a do kraja godine hrvatska samouprava planira objaviti još jedan rok za natječaj.

– Iako je lani više odvojeno za natječaje, pokazalo se da smo malo planirali za djelovanje. Naime, putni troškovi

U tijeku pripreme za tradicionalne priredbe Ponovno natjecanje iz hrvatskog jezika i Markovo

Nakon Prela, Opće prosvjetno središte na Fancagi priprema se za druge tradicionalne priredbe koje će se održati poslije Uskrsa.

Prema riječima ravnatelja *Jose Ostrogonca*, i ove godine u okviru Školskog tjedna u Baji, koji će se otvoriti 1. travnja, već po običaju u njihovoj školi, održat će se natjecanje iz hrvatskog jezika na koje se osim bajskih škola očekuju i učenici iz obližnjih naselja koji hrvatski uče kao predmet.

Jednako tako već su počele pripreme i za tradicionalno Markovo koje će se prirediti 30. travnja. Tom prigodom pripremaju Spomen-dan Fancažanina *Stipana Grgića Krunoslava*, i postavljanje spomen-ploče na hrvatskom jeziku na njegov grob. Očekuju nadalje goste iz Labina koji će se predstaviti prigodnim programom na otvorenoj sceni ispred škole.

S glavnim programom ovaj put nastupit će Plesni ansambl „Luč“ iz Budimpešte pod vodstvom priznatoga koreografa *Antuna Kričkovića*.

Očekuje se da bi Opće prosvjetno središte uskoro doista moglo postati kulturnim središtem ako dobije prikladnu dvoranu koja će odgovarati kulturnim potrebama. Najvjerojatniji za to je već postojeći objekt koji bi gradska samouprava mogla kupiti u spomenute svrhe.

Da bi spomenuti programi mogli biti uspješni, već se prate i sastavljaju svi mjesni, županijski i državni natječaj. Osim toga priprema se i ljetni tabor za hrvatske učenike. Ovih dana pak održat će se upisi prvaka u iduću, 2004./2005. školsku godinu, a sasvim je izgledno da će i ove jeseni na Fancagi biti pokrenuta hrvatska skupina.

S. B.

autobusa za hodočašće u Mariju Bistricu, put na Božićni koncert u Pečuh i drugi putni troškovi stajali su nas više nego što smo planirali – ističe *Angela Šokac-Marković*. – Tako smo ove godine više izdvojili za djelovanje, a manje za natječaje, jer zbog manjega broja natjecatelja nego što smo očekivali, ni lani nije potrošeno sve što smo planirali. Za ostvarivanje predviđenih programa, očekujemo dodatna sredstva putem raznih natječaja na kojima već radimo.

Među raznim pitanjima bilo je riječi o priređivanju Hrvatskoga dana u Kalači.

– Na prijedlog kalačkog nadbiskupa *dr. Balázsa Bábelá*, koji nam je nedavno telefonirao, da se 21. kolovoza održi hrvatska misa u Kalači, prih-

vaćen je datum. Dogovorili smo da ove godine umjesto folklornoga programa Spomen-dan biskupa *Ivana Antunovića* bude obilježen kratkim programom kod njegove spomen-ploče koja je postavljena prije pet godina u povodu 125. obljetnice njegova imenovanja za naslovnog biskupa.

Budući da im je ostalo novaca od prošle godine, prema riječima predsjednice hrvatske samouprave, odlučili su jedno od svojih sjednica održati u *Vlašićima* na otoku *Pagu*, koristeći se prilikom da se upoznaju s odmaralištem *Hrvata iz Mađarske* čije će svečano otvorenje biti koncertom ožujka.

Tekst i slika: S. B.

Ususret okrugloj obljetnici

Sto godina Šokačkoga kera

U prostorijama Šokačke čitaonice u Mohaču 7. ožujka održan je drugi od sastanaka u sklopu priprema za obilježavanje 100. obljetnice utemeljenja Šokačkoga kera u Mohaču.

mohačkih Hrvata. Zovite i tražite pomoć, i mi ćemo vam, koliko to bude u našim mogućnostima, pomoći jer bismo voljeli da ovaj prekrasni prostor odiše svakoga dana šokačkim duhom. Iskoristite

nizsa i član Čitaonice *Jakša Ferkov*. Sve to uz prigodno slovo vodstva Kera i glazbenu podlogu tamburaša Šokačke čitaonice. Naime, veoma je aktivna, da tako kažemo, tamburaška i folklorna sekcija koje

manjinska samouprava koja će u dogovoru sa Šokačkim kerom nastojati nabaviti i novčana sredstva potrebna za obilježavanje ovoga nadnevka (datuma).

Predsjednica Hrvatske samouprave Marija Barac naglasila je kako je samouprava i do sada prilikom obilježavanja većih hrvatskih događanja u gradu nastojala s organiziranjem misa na hrvatskom jeziku. A od sada, čulo se na narečenom sastanku, nastojat će se bar jedanput mjesečno vjernicima Hrvatima u Mohaču omogućiti slušanje svete mise na svom jeziku. Također se planira okupljanje mladih ljudi koji su pohađali poznatu tamburašku školu u Mohaču, jer u tome gradu i njegovoj okolini doista ima velik broj tamburaša i vrsnih svirača. Planova ima mnogo, samo treba volje i vremena za njihovo ostvarenje. Naime, ljudi koji su okupljeni oko Šokačke čitaonice nisu profesionalni kulturni djelatnici, tako da se i svi programi i sva ulaganja u Čitaonicu bilo infrastrukturne ili neke druge naravi ostvaruju u društvenom radu i u slobodno vrijeme.

Vrativši sa na drugi dan obilježavanja 100. obljetnice Šokačkoga kera, kažimo kako se nakon svete mise predviđa bogati kulturni program ispred franjevačke crkve u šokačkoj četvrti, a u kasnim poslijepodnevnom satima folklorni program u mohačkom domu kulture uza sudjelovanje mohačkih „Zore“ i KUD-a „Mohač“, vršenskog tamburaša *Stipana Kovača*, orkestra „Orašje“, te nastup sestara Sajčan.

Mohački Hrvati na svoju zabavu žele pozvati i poznatoga pjevača *Krunoslava Kiću Šlabinca*, koji bi trebao biti zvijezda Šokačkog bala.

Duga je i s gledišta očuva-

Sudionici sastanka

Sastanku su uz članove vodstva, na čelu s predsjednikom *Antunom Pavkovićem* i dopredsjednicima *Ivom Kunovskim* i *Đurom Jakšićem*, sudjelovali predsjednica mohačke Hrvatske samouprave *Marija Barac* i generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu *Ivan Bandić*.

Kako je gosp. Bandić u svom obraćanju nazočnima naglasio, veoma se obradovao pozivu mohačkih Šokaca zamolivši ih da njihova komunikacija bude što češća i učestalija, čime se mnogo lakše mogu postići dobri i uspješni programi. Sto godina postojanja Šokačke čitaonice obvezuje na daljnje čuvanje tradicije predaka, a raduje i činjenica kako među članovima Čitaonice vidi i veliki broj mladih

vrijeme u kojem živimo, koje je otvoreno novim poticajima i u kojem ima puno neiskorištenih mogućnosti, naglasio je generalni konzul Ivan Bandić. Obraćajući se generalnom konzulu, dopredsjednik Šokačke čitaonice Đuro Jakšić izrazio je svoju radost zajedničkog susreta i dogovora oko proslave koja se predviđa za lipanj, točnije za 11. i 12. lipnja. Naime, plan proslave već je donesen. Tako se za subotu, 11. lipnja, predviđa otvaranje izložbe u povodu 100. obljetnice utemeljenja Šokačkoga kera, pod naslovom *Prošlost i sadašnjost*. Izložba će biti postavljena, naravno, u zgradi Šokačkoga kera u Tančičevoj ulici na broju 34, a priredit će je naš poznati muzeolog, ravnatelj Muzeja „Dorottya Ka-

djeluju pod vodstvom *Stipana Bubrega* i *Zoltana Horvata*. Sljedeći dan, 12. lipnja, predviđen je kao dan središnje proslave velikog jubileja. Nakon okupljanja predviđa se uza sudjelovanje brojnih uzvanika svečani program i ponovno posvećenje zgrade Šokačke čitaonice, a nakon toga sveta misa na hrvatskom jeziku uza sudjelovanje Crkvenoga ženskog pjevačkog zbora mohačkih Šokica. Iako u ovome trenutku zbor ne djeluje, Zoltan Horvat prihvatio se zadatka oko utemeljenja i vođenja brige o budućem zboru. Bio bi to zbor koji bi ovom prigodom pjevao stare crkvene pjesme koje su Mohačani stoljećima pjevali. Svim ovim planovima političku pozadinu daje Hrvatska

nja nacionalnog identiteta kroz jezik sporna uloga Čitaonice mohačkih Hrvata. Utemeljena na početku 20. stoljeća, u sklopu sve izraženije mađarizacije koja se uspješno provodila i kroz mnogobrojne udruge tipa Šokačkoga kera, Čitaonica je proživjela burna povijesna razdoblja u kojima je zgrada koju su naši Mohačani sagradili svojim žuljevitim rukama i svojim novcem, sa svim njezinim vrijednostima u godinama socijalizma nacionalizirana je i stavljena u državno vlasništvo. Prošla su duga desetljeća, od 1947. do demokratskih promjena, došla je godina 1992. kada je Šokački ker napokon vraćen mohačkim Hrvatima. Dobili, morali su ga otkupiti! Od 1995. imaju prekrasne klupske prostorije koje su izgrađene u društvenom radu i uglavnom vlastitim sredstvima. Danas se programi i rad nastoje podići na novu razinu, ali članstvo je brojno i veliki broj članova ne govori hrvatski jezik. Stoga se traže načini i putovi kojima će Čitaonica na pragu trećeg tisućljeća nastaviti dalje. Jer asimilacija je danas uzela neslućene razmjere koji su se tragično odrazili i na stanje i položaj mohačkih Hrvata. Danas je, teško je to zamisliti, a kamoli izreći, ali je tako, u Mohaču u osnovnim školama nema razreda u kojem se uči hrvatski jezik, u Mohaču, srcu i ponosu Šokadije.

U mađarizaciji na području Mohača početkom 20. stoljeća veliku su ulogu odigrali upravo pripadnici hrvatske inteligencije, čitam u jednom znanstvenom radu koji potpisuje Jakša Ferkov, na temelju izvadaka iz mohačkih novina. Tako se moglo dogoditi da je 1909. g. „mjesečni odvjetnik *dr. Tomo Prakatur* razredniku poklonio 10 kruna s ciljem nagrađivanja pet šokačkih učenika IV. mješovitog razreda katoličke osnovne škole na periferiji koji su se iskazali u znanju mađarskog jezika ...” Teška su to i sudbonosna vremena, kada i nije bilo lako, a nije to ni

danas biti svjestan Šokac i Hrvat, kada je Šokačka čitaonica 1. listopada 1905. svečano otvorena i kada je odvjetnik *Joso Jagić*, njezin predsjednik održao svečani govor rekavši između ostalog „stanje koje je bilo prisutno prije 20 godina – hvala Bogu – korjenito se promijenilo.

Danas već 70-80% Šokaca govori i piše mađarski, od nacionalne kulture (mađarske) izolirano je samo oko 20% starijih. Ovaj lijepi rezultat postignut je marljivim, domoljubnim radom mohačkih rimokatoličkih učitelja. (Izvor: Dodaci uz asimilaciju mohačkih i pečuških Hrvata za vrijeme dualizma – Jakša Ferkov.)

Godine 1910. list Mohács és Vidéke donosi „mohačka Šokačka čitaonica već je postigla rekord na polju mađarizacije ... za vrijeme poklada prikazana je predstava na mađarskom jeziku ...” Bilo je to vrijeme kada se bez znanja mađarskog jezika i bez mađarskog imena teško moglo zaposliti u državnim službama, teško je bilo napredovati i zaraditi svakodnevni kruh.

Povijesni tereti i zablude nisu zaobišle ni mohačke Hrvate okupljene oko Šokačke čitaonice, koju su oni uvijek smatrali svojom. Ona je bila i ostala njihova, stoga su nekada, a valjda je to tako i danas, nakon nedjeljnog objeda muškarcima, mohački Šokci, krenuli u njezino dvorište na kartanje i razgovore o svakodnevnim teškim i veselim danima i trenucima, te tako i dočekali 100. obljetnicu njezina utemeljenja pokazavši kako su usprkos svemu ostali ono što jesu – mohački Šokci okupljeni oko Šokačkoga kera.

U zgradi koju su uz državnu potporu i svoj rad izgradili 1937. g., i 1. kolovoza predali na upotrebu. I danas su tamo u njoj te se spremaju na proslavu kojom će obilježiti sto godina rada i truda, sto godina povijesti mohačkih Hrvata.

Branka Pavić-Blažetin

Vinsko natjecanje u Šokačkom keru

Ožujak je mjesec kada se ocjenjuje prošla vinska godina i sastav „kapljice života” u velikim podrumskim bačvama. Naši Hrvati poznati su proizvođači vina. Tako je to diljem Baranjske županije pa i kod šokačkih Hrvata u Mohaču, koji okupljeni oko Šokačkoga kera već niz godina zajedom organiziraju ocjenjivanje vina članova Šokačkoga kera i njihovih prijatelja, dakle svih onih koji svoje uzorke donesu na ocjenjivanje. Važni su ovakvi susreti i ocjene stručnjaka, jer se iz godine u godinu pokazuje kako proizvodimo i na stol stavljamo sve kvalitetnija vina. Stoga se mnogi javljaju na natjecanja radi ocjene „stvarne” vrijednosti njihovih vina i s nadom kako će dobiti savjet za što uspješnije poboljšanje kakvoće svojih uzoraka. Jer nije važna samo priroda i vremenske prilike kako bi vino bilo što kvalitetnije, nego isto tako pravilan izbor sorte prilagođen podneblju na kojem se uzgaja kao i rad s groždem, a ništa manje važno nije stanje u podrumu i kakvoća bačava.

Tako je to bilo i ove godine kada su se 5. ožujka napunili prostori Šokačkoga kera da bi se sudjelovalo ocjenjivanju vina i proglašenju rezultata. Na

ocjenjivanje je podneseno 78 uzoraka, od čega 20-ak uzoraka crnih i preko 60 uzoraka bijelih vina. Ocjenjivački sud na čelu s poznatim enologom *Pálom Kozmom*, ravnateljem pečuškog Zavoda za vino, nije imao nimalo lak zadatak. Trebalo je kušati i ocijeniti velik broj dobrih vina. Između uzoraka koji su podneseni na ocjenjivanje, ocjenjivački je sud dodijelio sedam zlatnih, 13 srebrnih i 23 brončane medalje, a ostali uzorci ocijenjeni su diplomama. Među nagrađenima istaknuli su se i članovi Šokačke čitaonice/kera. Tako je *Ivo Šomođvarac* dobio zlatnu medalju za svoj zeleni vel-telin te srebrnu medalju za bijeli cuvee, a *Ladislav Kovačević* zlatnu medalju za rizling silvanac te srebrnu za juhfark. Natjecanju su sudjelovali i gosti iz Belog Manastira, koji su također postigli dobre rezultate. Tako je chardonnay 2004 Kardoseva podruma osvojio zlatnu medalju i najveći broj dobivenih bodova 18,96. Natjecanju su sudjelovali vinogradari iz Mohača, Pečuha, Bara, Vršende, Imeša (Himesháza), Narada (Nagynyárád), Vemena, Sečuva, Belog Manastira, Urme (Üröm) i Maroka.

B. P. B.

Mohački vinogradari

Razgovor s predsjednikom Saveza Josom Ostrogoncem

Predstoje izbori za predsjednika Peštanske regije i glavnog urednika Hrvatskoga glasnika

Iako je na sjednici Zemaljskog odbora Saveza Hrvata u Mađarskoj održanoj 22. siječnja ove godine, uz izvješće o radu i financijama za 2004., na dnevnom redu bio plan rada i prijedlog proračuna za tekuću godinu, naša jedina krovna civilna udruga zapravo još nema proračuna. Tako je to svake godine budući da se na odluku Mađarskog parlamenta o podupiranju državnih udruga putem natječaja na prijedlog Odbora za ljudska prava, nacionalne manjine i vjerska pitanja mora počekati negdje do svibnja.

Imate li nekih naznaka o mogućoj potpori, upitali smo predsjednika Saveza Josu Ostrogonca.

– Još se ništa ne zna, nikakvih informacija zasada nemamo. Već smo predali natječaje parlamentarnom odboru za manjine kojim se podupire djelovanje državnih civilnih udruga, zatim Ministarstvu nacionalnoga kulturnog naslijeđa, pa i druge. Kako sam saznao od našega člana Kuratorija Miše Heppa, i Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u roku od deset dana (dakle izlaskom ovoga broja našega tjednika, op. a.) objavit će natječaje za ovu godinu. Očekujemo nadalje, a ima i nekih naznaka za to, da ćemo opet dobiti potporu i iz matične domovine.

Što Savez planira u idućem razdoblju?

– Prije svega moramo se prisjetiti odlaska jednog od naših prvih učitelja i najmarljivijih djelatnika, baća-Marka Markulina, koji je preminuo 21. veljače, a njegov posljednji ispraćaj bio je 3. ožujka. Unatoč poodmaklim godinama baća Marko je donedavno neumorno radio na unapređivanju kulturnog života naše zajednice u Aljmašu kao predsjednik Bunjevačkog Divan-kluba, mjesne hrvatske samouprave i član Skupštine HDS-a. Bio je jedan od naših prvih učitelja i najmarljivijih djelatnika.

Budući nas je koncem prošle godine napustila Marija Velin-

Josu Ostrogonac

Gregeš, predstoje nam izbori za novoga predsjednika u Peštanskoj regiji, koji su već u pripremi.

Odlukom Skupštine HDS-a o izboru Ladislava Gujaša za ravnatelja Odmarališta Hrvata iz Mađarske u Vlašićima na otoku Pagu, Hrvatski je glasnik ostao bez glavnog urednika. Privremeno je ravnatelj Croatice Čaba Horvath povjeren da organizira uređivanje hrvatskoga tjednika. Kako je riječ o vrlo važnom pitanju, kada će se raspisati natječaji i izabrati glavni urednik?

– Novine se i dalje moraju uređivati i izdavati, zato je privremeno povjeren Croatikin ravnatelj. Moramo što prije raspisati natječaje za glavnog i odgovornog urednika Hrvatskoga glasnika. Trebaju najprije zasjesti dva Predsjedništva, Saveza Hrvata u Mađarskoj i Hrvatske državne samouprave, i uza sudjelovanje Croatikina ravnatelja Čabe Horvatha dogovoriti uvjete i rokove natječaja, da bi to bilo pripremljeno i predloženo Zemaljskom odboru i Skupštini Hrvatske državne samouprave na usvajanje. Razgovarali smo već i s predsjednikom HDS-a dr. Mijom Karagićem, te očekujem da će se to pitanje riješiti u bliskoj budućnosti. Ne vidim razloga da se po potrebi sazove i izvanredna sjednica nadležnih tijela. Nije u pitanju samo glavni urednik, već i Glasnikov rad, informiranje i financiranje.

Razgovarao:
S. B.

Nalazeći se u budimpeštanskom središtu Agrokor, odnosno uredu njegova direktora, dr. Ivana Pančića (odmila zvanog Ivica), razgovarajući o početcima životnoga mu puta, saznajemo da je rođen u Kačmaru 24. lipnja 1954. godine u bunjevačkoj obitelji, od oca Martina i majke Bare Išpanović. Osnovnu školu završava u rodnome mjestu gdje je tada bio ravnateljem dr. Bariša Fekete, a učitelj Stipan i Ana Vujkov te Ljubinko Mandić. Od potomjeg, kao voditelja fotografskoga kružoka, zavolio je fotografiranje koje mu je postalo hobbijem. Gimnaziju pohađa u obližnjem Aljmašu, a prelaženjem u budimpeštansku Hrvatsko-srpsku gimnaziju maturu polaže 1972. g. Nakon upisa na Ekonomski fakultet, kao „prijamni“, trebao je odslužiti 11-mjesečni vojni rok, da bi konačno 1975. god. stekao diplomu.

Jeste li kao školarac imali zamisli o nekom opredjeljenju?

– Razmjerno, s današnjim okom promatrajući, svako dijete gaji u sebi neke misli i želje. Volio sam matematiku, povijest, napose materinski jezik i književnost, te bavljenje društvenim, političkim, ekonomskim pitanjima već i za vrijeme gimnazije, što mi je poslije bilo naravno da svoje studije usmjerim prema tome, naime, ekonomija je u to vrijeme bila izvanredno omiljena. Već na samom početku me je zanimalo kako to funkcionira, što znači društvo uopće, što je gospodarstvo i kakva je povezanost svega toga. I vjerujem da sam u tome smjeru imao mnogo više šanse nego da sam pošao drugim putem. Sigurno da sam i prije i dandanas volio i volim gledati divne zgrade, arhitekturu. Baš kao svakog turista koji putuje svijetom, i mene zanimaju raznoliki stilovi građevinarstva. Naime, za vrijeme gimnazije razmišljao sam i o arhitekturi, ali sudbina je takva, nisam postao arhitektom.

Završivši Ekonomski fakultet, gdje ste se sve zapošljavali?

Prvo radno mjesto mi je bio Transelektro, ali kako sam brzo

Direktor

stigao u tu tvrtku, tako sam je brzo i napustio. Sljedeća postaja je bio Orion. Ondje sam se ugodno iznenadio susrevši se također s Kačmarcem Matom Filipovićem koji mi je inače bio dobar prijatelj i umnogome pomogao da mi se uljepšaju ne baš tako krasni poslovni dani. Djelovao sam u tvorničkom tajništvu pripremajući stručne materijale za komercijalnog direktora. Nakon godinu dana, treće mjesto sam stekao u Videotonu. Jednom me otac zapitao: „Čuj, nije to malo pretirano, za godinu dana minjati tri radna mesta?“ Jedva sam ga mogao uvjeriti da mi ta mjesta nisu posve odgovarala, stoga sam ih se riješio. Na samome kraju mi je odobravajući rekao: „Ti samo radi kako ti je volja i želja.“ Nakon toga je i kod mene došlo do smirenja jer sam naišao za mene veoma povoljnu, odgovarajuću kompaniju Videoton gdje sam se nešto duže usidrio. Naime, u okviru stonobiogradske tvrtke koja se izričito bavila izvozom, vanjskom trgovinom, bio sam postavljen u Budimpešti. Zadaća mi je bila izgrađivanje trgovinskih odnosa između Videotona i raznih tadašnjih jugoslavenskih tvrtki. Primjerice radi, s Velebitom, kao najvećim tadašnjim srpskim partnerom, danas još postojećom, jednoj od najvažnijih tvrtki u Hrvatskoj. Iduća radna postaja bila je od osobite važnosti i glede moje osobne poslovne karijere. Bio sam se našao u Institutu za konjunkturu i potražnju tržišta, odnosno u Recopintu gdje su me uposlili na Odjelu za svjetsku trgovinu. Taj izbor je za mene značio drugi fakultet jer su ovdje djelovali izuzetno jako spremni ekonomisti, dakle što nisam usvojio na „faksu“, to sam radeći s vrsnim stručnjacima, nadoknadio u institutu. To je za mene bila iznimna „stručna pustolovina“ i potrajala je, hvala Bogu, nekoliko godina tijekom kojih sam stekao golemo iskustva. I danas se rado

budimpeštanskog Agrokor

sjećam godina provedenih u institutu gdje je, s jedne strane, vladala neizmjerena sloboda u pogledu stvaranja znanstvenih uradaka, a s druge strane, slobodno se odlazilo i na posao i u knjižnice, razne radne konferencije gdje smo stvarali i pisali stručne materijale i objavili zajedničke studije.

Što je zapravo bila svrha i zadatak Recopinta?

– Kao jedan od sudionika stručnoga tima i njegova iznimno zanimljivog posla u danom projektu, u kojem je bilo zastupljeno više ekonomskih stručnjaka iz raznih instituta, a koji su bili opredijeljeni za ispitivanje svjetskoga gospodarstva, jedini sam predstavljao naš institut. Trebam naglasiti da se to bilo početkom 1980-ih godina. Zadatak toga sveukupnog znanstvenog rada bilo je razmatranje funkcioniranja gospodarstva, ne samo srednjoeuropskih već i drugih zemalja. Zapravo kako na razne načine djeluju male privrede u sjeni velikoga Sovjetskog Saveza kao svjetske ekonomske sile. Bio je to za sve nas, a napose za mene, veoma zanimljiv posao. Naime, radili smo na interesantnoj studiji: kako se Rumunji snalaze u sjeni spomenute sile, kakav je odnos između Jugoslavije i Sovjetskog Saveza na jedan drugi način, te kako Čehoslovačka, i kako Finska prolazi u tom pogledu sa Sovjetima i s gospodarstvom, što znači kako se ona odvijala i kakav je bio stupanj njihova gospodarskog razvoja. Sve su to bili izvjesni i posebni modeli. Sve u svemu, Mađarska je već 80-ih tražila izvjesne „modus vivendi“ kako bi se tržišno gospodarstvo moglo ojačati u zemlji. Poznato je da je trgovinska suradnja sa Sovjetskim Savezom umnogome sprečavala razvoj općih tržišnih uvjeta. To je dakle bio veoma zanimljiv i specifičan problem tih vremena. Naime, na temelju toga našeg zajedničkog rada zgotovljena je

studija koja se i dandanas može upoznati jer je stekla višeznačnih publikacija, prije na engleskom u Austriji negoli u Mađarskoj. Naslov studije je: „Sovjetski Savez i ekonomski odnosi te njihova alternativna rješenja u srednjoeuropskim zemljama“. Za vrijeme boravka u institutu, iz spomenute tematike, stekao sam i doktorsku disertaciju.

Kako i kada vas je životni put odveo u inozemstvo?

– Pošto sam u spomenutom institutu prestao s raditi, predstavnicima Ministarstva vanjskih poslova su me potražili i predložili prijelaz u njihove okvire, gdje sam nakon odgovarajućih priprema, 1987. godine, bio upućen u Beograd. Unutar mađarskoga veleposlanstva djelovalo je Trgovinsko predstavništvo u kojem sam od 1987. do 1991. godine bio zadužen kao ataše, odnosno tajnik za trgovinu. Kada je došlo do raspada Jugoslavije, odlučeno je da se ne vratim, već da prijeđem u Zagreb i ondje ustrojim mađarsko Trgovinsko predstavništvo. Već postojeći mađarski konzulat u Zagrebu tada je vodio Gábor Bagi. Tadašnji uvjeti su bili veoma teški. Dobro se sjećam, stigavši za vrijeme Zagrebačkog velesajma, u rujnu, doživio sam i prvu ratnu uzbunu. Prvo sam radio u svome stanu. S vremenom sam unajmio odgovarajući prostor gdje sam nastavio obavljati svoje zadatke, organizirati poslovanje. Zbog učestalih uzbuna pola godine bilo je veoma neugodno raditi. Naime, sve je izgledalo neizvjesno. Kada je Hrvatska priznata kao neovisna država, u Zagrebu se stanje donekle smirilo. Tamo sam, unatoč dogovorene dvije, boravio četiri godine.

Otkada ste u budimpeštanskoj središtu Agrokor?

– Tome je ravno deset godina. Agrokor d.d. Zagreb 1995. godine utemeljio je Agrokor Kft. (Društvo s ograničenom odgovornošću), i mene povje-

rili da ga vodim s ciljem i zadatkom da se povežu poslovi u Hrvatskoj s kompanijama u istome poslovnom okruženju iz Mađarske. Trebam dodati da smo prethodno više godina radili na tome da se Agrokorove kompanije povežu s mađarskim tvrtkama. Agrokor d.d. u Zagrebu zapravo se razvija u tri glavna smjera: 1) Poslovanje s proizvodnjom prehrambenih artikala. Tu su u vlasništvu značajne kompanije kao što je Ledo-sladoleđ, Jamnica-mineralna voda, Zvijezda koja proizvodi jestivo ulje. 2) Poslovanje putem Konzuma, a to je unutrašnja trgovina, također u vlasništvu Agrokor, koji danas, s 20% udjela na hrvatskom tržištu, najveći je nacionalni lanac koji raspolaže s 500-ak raznih veletrgovinskih i trgovinskih prodajnim prostorima. 3) Trgovina s poljoprivrednim proizvodima (žitarice, suncokretovo zrno, jestivo ulje, sojino zrno, sojina sačma i ulje). To su dakle poslovi koji usko pripadaju djelokrugu Agrokor d.d. u Hrvatskoj i njezinom okružju. Dakle, Agrokor Kft. u Budimpešti utemeljen je zato da bi se njegovi poslovi proširili na Mađarsku, s druge strane pak da se uspostave razne kooperacije te dugoročne veze sa sličnim mađarskim kompanijama. U proteklom desetljeću to smo uspješno riješili jer danas već postoji veoma čvrsti i trajni odnosi s mađarskom poljoprivredom, industrijom prehrambenih proizvoda.

Načuli smo da je gledanje daljnijeg poslovanja došlo do znatnih promjena. Koje su to i kakvog su karaktera?

– Prethodno rečeno odnosilo se na određeno razdoblje koje je trajalo sve do prošle godine. Naime, dogodila se veoma povoljna promjena, kompanija Ledo-sladoleđ i Jamnica-mineralna voda napravile su akviziciju u Mađarskoj, odnosno prethodna je stekla proizvodnju sladoleda u Szadi, a potomja pak proizvodnju mineralne vode u Fonyódu, koja je inače bila znatno prisutna i na svjetskome tržištu.

Dr. Ivan Pančić u svom uredu

Važan je zadatak dakle osnažiti spomenute dvije kompanije da bi što unosnije prosperirale na mađarskom tržištu. Agrokor je inače nekoliko tvrtki prekupio u Bosni i Hercegovini i Srbiji. Za Agrokor d.d. mogu reći da je postao znatnom kompanijom u srednjoeuropskim razmjerima, koji ima i daljnje nakane da se širi. Što se pak tiče zapošljavanja u Mađarskoj, u našim okvirima imamo 120-130 osoba, dok nas je s asistenticom Žužom Marić u uredu svega dvoje.

Imate li slobodna vremena i čime se bave ostali članovi obitelji?

– Ako se dobro organizira, onda imam. Zbog brojnih izvoznih obveza postoji podosta zauzetosti, ali se nađe i za obitelj. Supruga Marija Santo također ima svoju tvrtku, bavi se prodajom nekretnina. Starija kći Zora lani je završila pravo i radi u bankovnoj službi, a mlađa Agika na četvrtoj godini studira mađarsko pravo i usporedno na trećoj, također pravo, u Parizu, na Sorboni. Uz mjesečno iti dvomjesečno putovanje u Zagreb i u spomenutu kompaniju u Hrvatskoj, na pregovore i dogovore, tako zahtijeva priroda poslovanja, nađe se vremena i za bajsku „fišijadu“, odlaznja na Jadran i putovanje u druge zemlje. Zadnji put smo sa suprugom bili u Skandinaviji, Švedskoj i Norveškoj. To je bio odista izuzetno zanimljiv i dojmljiv put. Hvala Bogu, snalazimo se i u jezicima. Osim materinskog, bunjevačkohrvatskog, mađarskog, srpskog i ruskog govorim i engleski.

Hvala vam na razgovoru. Razgovor vodio: Marko Dekić

Visoka škola „Dániel Berzsenyi” – Sambotel

Dr. Karlo Gadanji po drugi put odbran za rektora

Savjet Visoke škole „Dániel Berzsenyi” u Sambotelu 7. marcija po drugi put je odabrao za rektora sveučilišnoga profesora dr. Karla Gadanji. U oficijelnom tijelu od 23 kotrigov je 17 glasalo na dosadašnjega peljača ustanove. Drugi kandidat, prof. dr. Ferenc Tallár sve skupa je pobrao šest glasov. Po odluci, staromu-novomu rektoru su znova na tri ljeti glasali povjerenje. Vjerodajnice će predati ministar prosvjete Bálint Magyar.

Hrvatski znanstvenik, slavist dr. Karlo Gadanji, podrijetlom iz Kerestura, ima neprolazne zasluge u tom da je u Sambotelu najprlje utemeljena Katedra za slovenski jezik i književnost, a kašnje i Katedra za hrvatski jezik

ter književnost, ka dojdut će ljeto svečuje 15. obljetnicu svojega postojanja. Visoka škola u Sambotelu je u međjuvrime nastala znatno i priznato središće slavističkih istraživanj, stalno mjesto međjunarodnih konferencij ter obrazovni, a i društveni centar Gradišćanskih Hrvatov. Novoodabrani rektor sprvine je bio imenovan kot predstojnik Odsjeka za slavensku filologiju, a zadnja troja ljeta je djelovao u najvećoj funkciji institucije. Sadašnji rektorski izbor je sprohadjao i skandal unutar školskih stijenov. Dio studentov ni zadovoljan s rezultatom ter protestira i kritizira čistoću rektorskoga izbora. Studenti su brali i potpise ter svoje primjedbe suprot legitimacije Stu-

dentske samouprave (ka je raspolagala s jednom trećinom od glasov) u

pismu će dostaviti i ministru prosvjete.

Foto i tekst: -th-

Najveća pjesnička manifestacija u Hrvatskoj

U organizaciji Studentskoga kulturno-umjetničkog društva „Ivan Goran Kovačić”, od 20. do 24. ožujka u Lukovdolu, Zagrebu, Rijeci, Ronjgima, Kastvu i Opatiji održat će se 42. Goranovo proljeće, najveća pjesnička manifestacija u Hrvatskoj.

Narečena pjesnička manifestacija održava se već 42. godinu zaredom, kao praznik pjesničke riječi u Hrvatskoj, a nosi ime poznatoga hrvatskog pjesnika Ivana Gorana Kovačića, koji je na prvi dan proljeća 21. ožujka 1913. godine rođen u

Lukovdolu, gdje se tradicionalno okupljaju sudionici Goranova proljeća i gdje se nagrađenim pjesnicima dodjeljuje svake godine prestižna pjesnička nagrada Goranov vijenac, Goranov vijenac za sveukupni pjesnički rad i Goranov vijenac za mlade pjesnike, koji do tada nisu imali samostalnu zbirku pjesama.

Ona im se potom u sklopu nagrade i objavljuje. Pjesnik Ivan Goran Kovačić živio je svega trideset godina, a nestao je u viorima Drugoga svjetskog rata boreći se na

strani antifašista (partizana) negdje u ličkim vrletima, do danas se ne zna njegov grob. Nadimak Goran svom imenu dodao je 1935. g. izražavajući tako svoju privrženost rodnome kraju, Gorskom kotaru i Goranima.

Kako donosi hrvatski tisak, ovogodišnji dobitnik prestižne pjesničke nagrade Goranov vijenac za ukupni prinos pjesničkoj umjetnosti jest ugledni hrvatski pjesnik i sociolog Ivan Rogić Nehajev.

On je rođen 1943. godine u Senju, u Zagrebu je dok-

torirao na sociologiji, a javlja se 60-ih godina u pjesničkoj javnosti zajedno s naraštajem pjesnika okupljenih oko časopisa Pitanja.

Autor je zbirke pjesama „Lučke pjesme za pjevanje i recitiranje i druge nerazumljive pjesme”, „Sredozemlje sedmi put” ...

Nagrada, zajedno s nagradom za mlade pjesnike, bit će mu uručena u Lukovdolu 21. ožujka u sklopu 42. Goranova proljeća.

B. P. B.

Književnost Dubrovnika, biseri hrvatske književnosti

Marin Držić (1508. – 1567.)

Katja Bakija, lektorica Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Sveučilišta u Pečuhu, na književnoj tribini koju je vodio Stjepan Blažetin održala je zanimljivo predavanje o Marinu Držiću

U organizaciji Hrvatske kulturne udruge Augusta Šenoae i Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae, 9. ožujka u Hrvatskome klubu održana je prva u nizu književnih tribina koje nose zajednički nazivnik Književnost Dubrovnika, biseri hrvatske književnosti. Kako saznajemo, *Katja Bakija*, lektorica Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, u nizu od tri predavanja pokušat će zainteresiranoj publici okupljenoj u Hrvatskome klubu približiti lik i književno djelo Marina Držića, Ivana Gundulića i Luke Paljetka, uz pomoć voditelja narečenih književnih tribina *Stjepana Blažetina*. Prva tribina imala je za predmet svoga razmatranja komediografa Marina Držića kao svestremeni kazališni izazov. Kako čitamo u pozivnici, Marin Držić, nadimkom Vidra, najveći je hrvatski komediograf i jedan od najvećih hrvatskih književnika, ali i osobnosti koje su svojim književnim radom obogatile svjetsku književnost. Rodio se

u Dubrovniku 1508. g. u doba najvećega kulturnog, književnog i gospodarskog procvata: doba renesanse čije vrijednosti i svjetonazor afirmira kroz likove svojih drama. Umro je u Veneciji iznenadnom i nepoznatom smrću 1567. g.

Svijet Držićevih djela razdvaja se na svijet dobra i zla, spašenih i prokletih, svijet mladih i starih, slugu i gospodara, svijet bogatih i siromašnih, mudrih i glupih ... Držić nas i danas uvlači u svijet čarolije, pogotovo redateljskim uprizorenjima svojih drama s brojnih kazališnih pozornica, u svijet kazališta, iluzija, sna i humora te dopušta da zajedno s njim povjerujemo u promjenu svijeta snagom umjetnosti i smijeha, koji su nepobjedivi.

U središtu njegova svijeta i njegova humanističkoga svjetonazora jest čovjek, što nam omogućava i dopušta Držića i danas gledati/doživljavati kao suvremenog i aktualnog, piscem za sva vremena.

B. P. B.

Teatar iz Pinkovca u Petrovom Selu Komedijska „Koliko smo, to smo” za „prave i vjerne Hrvate!”

U Gradišću mnogo prilika imamo da se strefimo s profesionalnom kazališnom djelatnošću, ali ovu falingu moru bar malo potisnuti u nami produkcije amaterskih kazališnih grup. Dokle u susjednoj Austriji skoro u svakom naselju se zamu za teatarsko perje aktivisti ter predaju se glumačkoj strasti, ku zna cijeniti najprlje domača publika, u

Otac i kći (René Radaković ter Elvira Šinković)

Seosku klepetaljku Rozu Slavić je odlično glumila Betina Keglović

našoj regiji stalni su u svojem djelovanju jedino Petroviščani, ali svoju igrokazačku sezonu su začeli konačno i kazalištarci u Hrvatskom Židanu. No, gosti iz susjedstva, spremni obilno zabavljati zainteresirane i prik hatara, svenek su dobro došli. Kazališna grupa „Dugava” iz Pinkovca jur ljeta dugo je svezana s petrovskim društvom, a i nigdar neće zanemariti svoje partnere i prijateljsko Petrovo Selo. Ljetos 6. marca, nedilju otpodne su Pinkovčani spravili gledatelje na smih u prepunom domu kulture. Kako

Novinar (Karlo Wagner) sliva i seoski učitelj (Vince Wagner) pri teškoj diskusiji o jeziku i identitetu Hrvata

Nastavak na 12. str.

HRVATSKI GLASNIK

je rekla peljačica grupe Rita Jandrišić pred predstavom, ka je bila sedma, a ujedno i zadnji nastup Pinkovčanov s ovoljetošnjom komedijom, kanili su s kusićem iz pera Augustina Blazovića postaviti spomen lani preminulomu dušobrižniku, književniku Gradišćanskim Hrvatov. Šalni igrokaz u tri čini bavi se i danas aktualnom problematikom, koliko i kako bi mogli zadržati svoju hrvatsku svist i rič u naši seli ili kako se suprotstaviti modernom shvaćanju da u bogatstvu leži sve. Na gradišćanski pozornica nije rijetka ni stranjska pojava, figura udovca ki se sa svojim žitkom i fifikom žrtvuje za to da vlašćoj dicit još bolje ide, tj. da se pošteno ženi i udaje za pune „mošnjice“, a k tomu ni ljubav nije potribna, će to i kasnije dojt. Tako rikta budućnost svojega sina i kćerke, u ovom slučaju krčmar Lojzek Rozić (René Radaković) ki pak uz to ima velike životne cilje da svoju jednostavnu krčmu pretvori u raskošni hotel, prik neotkrivenoga zviranjka termalne vode pak iz svojega hrvatskoga Güttenbacha stvori Güttenbad. Za svoje cilje spreman je i svoj identitet negirati, prodati, štoveć u cijeloj okolici svim napuni glavu da bolje hođu ako si zataju svoje hrvatstvo. Još i sa svojim stalnim gosti se glasno vadi zavolj hrvatskoga jezika, predbacivajući pri tom gospodinu Mudroviću, novinaru Hrvatskih novina (Karlo Wagner) da s narodom skupa umiru i novine, jer sa svojim pisanim književnim jezikom silu ono što narod odbija. U tom pogledu je poučan i razgovor med seoskim školnikom i novinarom, pri kom jedan drugomu prepisuju gubitak na manjinskom području. Ovde su izušćene i teške, ali istinske riči „da bi se morao sramovati svaki učeni človik ki ne govori svoj materinski jezik, ili ki je zabio na svoj hrvatski duh“. Komedija nikako ne bi bila prava ako ne bi se malo pomišala radnja ljubavnim zbludom, vkanjnom, osvetom. Peljajuća osoba u toj igri je

Roza Slavić (Betina Keglović) ka je prez sumlje seoski trubavi glas za intrige ter uza to dobro zna komu što pripada i raspoláže širokim i oštrim vidom u svaki privatni posao. Nje skušenu glumu svakako je tribi istaknuti, s kom najveć prilik daje za grohot i smih gledateljcem, posebno pri zdiganju svoje skrivene flošice ili kupice sa žganom. Uz simpatičnu klepetaljku ide, naravno, za prepovidanu, razočaranu ljubav mladih parov. Krčmarov sin Hanzi (Kristijan Hajszan) je zaljubljen u siroticu Dorku ku je othranila teta Roza Slavić. Krčmarova kći Elza pak bila je negdašnja mila (Elvira Šinković) seoskom školniku (Vince Wagner), pokidob pak očeva rič i namjera je drugačija: nijednomu ni dopušćana istina ćut i iskrena ljubav. Gazda, domaćin planira svoju jedinu udati za inženjera Maksimilijana Fuchsa (i u ovoj ulozi smo vidili Vincija Wagnera), ki bi u Pinkovcu znao ostvariti i veliki san s plani termalne vode. U ovom prekrasnom projektu jedino pinezi falu, al to će pak pokriti ženidba Hanzija s milijonerkom, amerikansom prijateljicom Roze Slavić. Veliki sanjar u svojoj gostioni će, međutim, slipo nutrapasti u mrižu ljubavi. Zaljubljuje se u stranjsku ter strastvenu damu Vandenberg (Vera Jandrišić), ka je u stvarnosti Rozina sestra ter sa svojom lipotom i medenimi riči gospodara „ganja“ samo zato jer to je bila prošnja nje sestre s kom ni vik lipo zahadjao krčmar. No, pri završetku još jednoć ćemo osvidočiti kako pripada svakomu svoje. Elza dostane staru, ali još svenek žarku ljubav seoskoga učitelja, pokidob se dokazuje za inženjera da je gauženjak i lažnu je igru tirao. Ruku i srce sirotice Dorke će pravoda dobiti Hanzi, a otmjena ženska se vraća u Ameriku. Svaki se je glumac sjajno našao u svojoj ulozi uz režiju Bruna Radakovića, a zadovoljna publika burnim aplauzom je zahvalila za zabavno otpodne.

Foto i tekst: - Tiho -

Krčmarov sin Hanzi (Kristijan Hajszan) i njegova izabranica Dorka (Bianka Wagner)

Krčmarov sin Hanzi odzada (Kristijan Hajszan) sa svojimi pajtaši

Krčmar Lojzek Rozić (René Radaković) zaljubljuje se u Emily Vandenberg iz Amerike (Vera Jandrišić)

Tri zvanaredni glumci (René Radaković, Vera Jandrišić i Betina Keglović)

Utorak – željno čekani dan šopronskih Hrvatov

Hrvatska manjinska samouprava u Šopronu pod peljanjem Koljnofca dr. Franja Pajrića funkcionira treće ljeto. Odonda na kulturnoj paleti samoga varoša stalne i sve gušće su hrvatske priredbe, zgoditki. Mnogobrojne grupe su se jur predstavile i nastupile u Šopronu iz matične domovine, redovne su hrvatske maše, koncerti i

i čujemo, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave se nije za ovu svetačnost pripravo s kiticami, nego svim na iznenadjenje za večer je donesao dokumentarni film o Dubrovniku. Veseli šereg se veljek utiša, ali većputi se zaustavlja snimka kad je potrebno nešto objasniti ili odgovoriti na pitanje. U drugom trenutku jur zopet teče živa

zacija samouprave smo dva dane bili oko dvajsetimi na izletu u Senju, Liki, na Plitvički jezeri. Imali smo i piknik u šumi, kuhali gujaš, dobro se čutili – a sve u svemu to je i smisao ovoga cijeloga druženja, mislim u sebi, dokle ne upada u naš razgovor Eva Egrešić-Terei i začme povidati: – Dvajset ljet sam u Šopronu, i morete mirno napisati, žao mi je da se nisam udala za Koljnofca. Svenek mi je falila hrvatska rič, a u ovom društvu nigdor ni navidan jedan drugomu, svi smo glajni i znamo si pripraviti naše programe u ljubavi. Penzionistkinja, bivša notarušica i danas djela polag mirovine, i kako je rekla, u Šopron je došla živiti zato jer kot seoska divojka na Visokoj školi je jako čuda morala „kempfati“, borit se za sve i nije htela da joj dica uprav tako hođu. Pokidob su ona jur izrasla, sad bi se htela najzad seliti u Koljnof, kade je i član i mišanoga jačkarnoga zbora. – Oto je dobro da se ovdne ne štrajtamo kot va Koljnofi. Ja

Tetac su iz Hrvatskoga Židana simo zašli jur ljeta 1941. Najprlje su djelali u Željeznoj fabriki, potom kot inuš, a kašnje su se izučili za kelnera (konobara) i bili zaposleni u hotelu Lóvër, kade se je niz ljet održavao hrvatski bal. – Zvečega sam i ja ovdne na utorke, kad su pri meni ključii. Va novina sam štao pred trimi ljeti da čedu ovdne skupadojti Hrvati, i rado sam došao. Va Esteraji i prlje sam imao kontaktov, a mogao sam zato pojtii i domom. Jako mi se je vidilo da smo lani bili u Hrvatskoj, ufam se da ćemo i ljetos otputovati. Človika veseli da je na tudjoj zemlji, pak ga još razumu. Lipo je kad skupadojdemo, sad sam čuo da će svaki misec dojtii kakov učii človik pak će nam i predavanje držati. Ka mi je družica, ona je Ugrića, i ona rado dojde pak se učii i po hrvatsku – je odgovorio na moje pitanje šopronsko-židanski gospodin.

Gor nismo upametzeli kada i kako je vrime upametzeli kada i prije nek je deset uri bugnulo,

Predsjednik Hrvatske manjinske samouprave dr. Franjo Pajrić je na Dan žen donesao film o Dubrovniku

zabavni, povijesni, kulturni sastanci. U ovom gradu živi oko 150 Hrvatov, ali ki su zainteresirani ter znatiželjni na programe tih je po broju 40-50. Utorak je postao za nje željno čekani dan svaki tajedan, onda su se mogli svenek, ki-kako nek more, skupadojti u prostoriji Hrvatske manjinske samouprave u Ferenczyjevoj ulici 2. Na Dan žen, pred kratkim smo i mi posjetili malo društvo. U lipo nakinčenoj sobici još karnevalsko raspoloženje, sve govori o hrvatstvu, o Hrvatskoj, na polica knjige, prospekti, na zidnom kalendaru programi, za svakoga posjetitelja informacije. Ovdne su muži gvišno u manjini, ali žene zrelije sobici dobi međ sobom se jako dobro razumu, pominaju se, smiju se. Na stolu od pila do jila bogati repertoar, pripadnice lipšega spola velu da su se ovako pripravile za vlašći dan. Kako to

diskusija med nazočni. Tamaš Pajrić, rodom iz Koljnofa uprav učiteljicu Ingu Klemenšić nagovara da bi mogli zavježbati neki kratki igrokaz u ovom krugu. Zna se otkud mu ova odanost, mladi muž je lani glumio i u Koljnofskom piru, kojega danas moru na DVD-u pogledati na cijelom globusu. – Svaki utorak dojdemo, jačimo si spolom, tako nigdar ni da ne bi si zajačili. Čuda puti gledamo ovakove filme o Hrvatskoj. Ovdne se moru po hrvatski učiti i naša dica i odrašćeni. Ki se zagrijađu, ti su svi ovdne, ali najveć nas je iz Koljnofa. Nigda znadu dojtii i Undanci, Židanci, Petrovišćani ki stoju u Šopronu. Nedavno smo bili skupa na varoškom Švapskom balu, ili smo pogledali židanski igrokaz u Undi – izvješćuje nas o aktivnom žitku ovdnešnjih ljudi moj sugovornik ter nastavlja: – Lani u organi-

Ni tanac ni jačka nisu prepovidani

si šperam svakoga človika u srcu. Nosimo simo ne samo našu hrvatsku rič nek i stare kolače, gibanice, ča su još naše stare-mame pekle. U ovom klubu sam i tajnica i na ovo svaku dob imam vrimena. Dokle žene jur tancaju, obraćaju se u valceru, skromno mulatuju – na tom ni tribi se čuditi pokidob je njev dan – uz stol im se smihuje Joško Pušker.

smo se začeli oprasćati. Zagrijali smo se med šopronskimi Hrvatii, a vani se je pod frak zavlikao i odurno hladno zapuhao vjetar. Mlahave kapljice sniga još su nosile zimsku poruku, a mi smo se uputili prema najbližnjemu hrvatskomu selu Koljnofu, koje je dalo mnogo sinov i kćeri uprav Šopronu.

Foto i tekst: -Timea Horvat-

Proslavljene žene

Bez žena bi siromašnija bila i kaniška Hrvatska manjinska samouprava. Pomislimo li samo na voditeljicu *Mariju Vargović*, predsjednicu, koja je također pripadnica ljepšega spola, te na mješoviti pjevački zbor, među čijem članstvu također su žene u većini.

Vječno je aktualna rasprava između dva spola, jedan ili drugi vrijedi više, što zna jedna, a što druga strana. Danas razlika između dva spola nije toliko bitna kao nekoć, zapravo i jedan i drugi spol može iskusiti uloge i na drugoj strani. Žena može biti policajka, astronaut, letač itd., a muškarac može čak i na materinski dopust. Unatoč svim tim mogućnostima ipak su kod većine ljudi ostale tradicionalne uloge, većina ljudi to priželjkuje, to osjeća prirodno, vjerujem da zbog onog iskonskog, zbog čega je žena žena, a muškarac muškarac, zbog gena ili naravi, fizičkog ustrojstva i drugih stvari.

Dan žena proglašen je svjetskim danom zbog lošeg položaja žena u društvu, ali danas u našoj državi to nema toliko značenje, nego to je zapravo dan pažnje od strane

muškaraca prema ljepšem, osjećajnijem spolu, ženi koja je oslonac obitelji, središnja osoba u odgajanju potomstva. Tako su to mislili i muški članovi pjevačkoga zbora u Kaniži kada su 5. ožujka pripremili iznenađenje za žene.

Hrvatice su zapravo već očekivale priredbu, jer je to tradicija otkako je osnovana manjinska samouprava, ali nisu očekivale tako kvalitetan i dirljiv program.

Na početku kazivač stihova *Stjepan Horvat* recitirao je mađarsku pjesmu za žene uz

pratnju gitarista *Tibora Far-kaša*, zatim *Stjepan Prosenjak* hrvatske stihove o ženi.

Veliko su iznenađenje bile trubadurske i dalmatinske pjesme u izvedbi muških članova zbora uz pratnju tamburaškog orkestra iz Legrada.

„Dravske pajdaše”, legradske tamburaše, zamolili su Kanižani za zajednički nastup da bi ugodili ženama. To je i uspjelo preko koreografkinje *Lidije Mikulan*, koja podučava narodni ples u pomurskome gradu, a i u Legradu. Na proslavi Dana žena dogo-

voreno je da će tamburaši iz Legrada ubuduće pratiti plesnu skupinu iz Kaniže na nastupima, te da će pozvati pjevače u Legrad na priredbe kada se i privremeni granični prijelaz otvori kod Tiluša (Órtilos) i Legrada.

Voditelj orkestra *Dragutin Matoš* kaže da se i u Hrvatskoj slavi Dan žena, ali tamo nije običaj da muškarci iznenađe žene, već žene se udruže pa odlaze na tulume, kavane bez muškaraca da proslave svoj dan. Način slavljenja u Kaniži dirnuo ga, vrlo je lijepo, na takav način se daje poštovanje ženi, koja to odista zavređuje jer mnogo radi cijelog života za obitelj, za starije osobe.

Ovog dana nije bio dirnut samo gosp. Matoš, već i naše Kanižanke, jer uz uobičajeno cvijeće dobile i kitu prekrasnih pjesama, podoknicu (sere-nada).

Prema riječima *Agneze Hegediš* „To je bilo zaista prelijepo i ugodno iznenađenje!”.

Tamburaškom orkestru su se i žene pridružile i sve dok je bilo volje pjevale su se hrvatske ljubavne pjesme.

Orkestar je svirao po željama žena

Beta

Žene su s veseljem primile prigodni program muškaraca

Nastup muškaraca: Nastup muških članova zbora pod vodstvom Stjepana Prosenjaka

Pazinske „Roženice” u Budimpešti

Na temelju već višegodišnjih radnih te prijateljskih veza budimpeštanske Hrvatske samouprave i ravnateljstva Kulturnoga središta Novog Zagreba *Branka Marića*, uz njegovo posredovanje, 6. ožujka Mješoviti pjevački zbor „Roženica” iz Pazina s Istre gostovao je u Budimpešti, u crkvi sv. Mihovila u Vackoj ulici.

Misno slavlje ispred u lijepe pome broju okupljenih budimpeštanskih hrvatskih vjernika služio je franjevac *Vjenceslav Tot*, dok su se u međuvremenu, u povodu uskrsnog koncerta sakralne glazbe, s praznovodnom skladbi iz „Mise zahvalnosti” bivšega dirigenta zbora *Nella Milottija*, uz ravnateljstvo *prof. Ines Kovačić* i pratnju orguljašice *Barbare Stihović*, oglasilo niz liturgijskih skladbi kao što su: *Evo dolazi, Gospodine, Slava, Slava tebi, Kriste, Svet blagoslovljen, Jaganjče Božje, Mysterium, Hvala ti, Bože, te pučke glazbe: Psalam, Krist je umro, Oče naš, Svetac što danas slav-*

imo. Nakon mise predsjednik budimpeštanske Hrvatske samouprave *Stipan Vujić* pozdravio je goste među njima vojnog atašea Veleposlanstva Republike Mađarske *Ivana Jušića*, konzula Veleposlanstva Republike Bosne i Hercegovine u Budimpešti *Luku Džolana*, predstavnicu grada Zagreba *Zdenku Podbudu*, predsjednika zbora *Milana Galanta*.

U drugome dijelu koncerta – u vokalnom obliku soprana, alta, tenora i basa – predstavljene su skladbe *Ave Maria* (F. Engelhart), *Zdravo, zvijezdo mora* (N. Milotti), *Signore della cime, Beppi de Marzia, I Lombardi* (G. Verdi), *Milost* (irska pučka pjesma) te na kraju *Oh happy day* (Sretan dan). Solisti su bili *Elizej Orbanić, Miljenko Ladavac* i *Milan Galant*.

O pjevačkom zboru saznajemo da mu ime potječe od karakterističnog istarskog pučkoga glazbala zvanog roženice (sopile), koji svojim tonovima, tankim i debelim,

istodobno opornim i melodijskim, govore o stoljećima i tisućljećima ljudskog života, o nadama i tugama na istarskome poluotoku. Preuzevši naziv toga drevnoga glazbala, zbor zapravo povezuje staro i novo, tradiciju i suvremeno doba. Zbor je osnovan 1979. godine, dakle lani je proslavio svoju 25. obljetnicu osnutka. Svojim raznolikim i bogatim repertoarom nezaobilazan je sudionik svih važnijih događaja u Pazinu te diljem Istre. Ponajprije gaji i čuva djela istarske baštine kao i hrvatskih i stranih, svjetskih poznatih skladatelja. Članove zbora – ljude s različitim zanimanjima – povezuje zanos i ljubav prema pjevanju. Od osnutka pa sve do 2002. god. zbor je djelovao pod umjetničkim ravnateljstvom maestra *Nella Milottija*, glazbenog pedagoga, najpoznatijeg istarskog skladatelja, autora velikoga broja zbornih i orkestarskih djela. Pod njegovim ravnateljstvom održano je preko tri stotine javnih nastupa diljem

Hrvatske te u inozemstvu, Italiji, Njemačkoj i Austriji. Početkom 2003. god. ravnatelj zborom prepušteno je „mladoj snazi”, profesorici *Ines Kovačić*. Zbor se s dugosvirkom i kasetom „Ni ga ča je Pazin” 1987. god. predstavio najširoj publici, a bio je sudionikom smotre zborova „Naš kanat je lip”, te kulturne manifestacije „Matetićevo dani”. Kao stalni sudionik, rado je i masovno slušan na svjetovnim i crkvenim svečanostima svoga grada i njegove okolice. Veliki izazov, a ujedno i priznanje bilo je sudjelovanje u dramskoj predstavi „Valigaštar” autora *Tomislava Milohanića*, u režiji *Roberta Raponje*. Predstava je izvedena u INK Pula i HNK Zagreb. Obilježavanje četvrt stoljeća neprekidnog rada u slavljeničkoj godini, i programski sadržaji bili su posvećeni toj važnoj prigodi.

O gradiću Pazinu – inače upravnom središtu Istre – dobro je znati da se nalazi na obali rijeke Fojbe. Povijesna pa i turistička zanimljivost je iz najstarijih vremena preostala pazinska utvrda koja je od 18. st. do konca Drugoga svjetskog rata bila u vlasništvu talijanske obitelji *Montecucoli*. Pretpostavlja se da je veličanstveni prizor tvrđave bilo nadahnuće francuskoga romanopisca *Vernea*, naime, iz opisa pustolovnog romana „*Sándor Mátyás*” prepoznatljiva je pazinska utvrda.

Na umjetničkom skladnom pjevanju u ime ovakvih kulturnih priredaba željnog, oduševljeno pljeskajućega slušateljstva dragim gostima iz Pazina, Mješovitomu pjevačkom zboru „Roženice” s kitom cvijeća zahvalio je predsjednik Hrvatske samouprave grada Budimpešte *Stipan Vujić*.

Članovi zbora na koncertu u crkvi sv. Mihovila

M. Dekić

Pozivnica

Kazališno društvo Petrovoga Sela Vas srdačno poziva na Vazmeni pondiljak u mjesni kulturni dom na premijeru šalnoga igrokaza u tri čini iz pera ugarskoga pisca

Károlya Kisfaludyja pod naslovom:

RAZOČARANJA

Predstave će se začeti u 15 i u 19 uri.

Kusić je na hrvatski presadio Lajoš Škrapić.

Režija: Ana Škrapić-Timar

Muzika: Tamás Svercsics, Jolanka Kočiš,

Zorica Moric-Timar i Rajmund Filipović

Pozornica, kulise: Tibor Toplak, Andraš Handler,

Petar Temel

Igraju:

Liščar: gospodski inšpektor – Andraš Handler

Eleks, njegov sin, poručnik – Atila Filipović

Ana, njegova hranjenica – Zorica Moric-Timar

Elemir, grof – Laslo Škrapić

Lina Kružić, mlada udovica – Timea Horvat

Vilma, Linina prijateljica – Marija Milišić-Moric

Čvrsti, zemaljski gospodin – Petar Temel

Hakljić, baron – Imre Kapitar

Luca, gospica – Ana Geošić-Neubauer

Tomaš, gospodski vrtljar – Zoltan Škrapić

Antun, Elemirov inuš – Petar Moric

Pomoćnica – Zorica Horvat

Dobru Vam zabavu željimo!

Križni put svakog petka

Mala, ali složna zajednica bunjevačkih Hrvata Župe svetog Antuna Padovanskog u Baji u korizmeno vrijeme već godinama vodi Križni put na bajskoj Kalvariji. Tako je i ove godine, a kako nam je rekao profesor *Živko Gorjanac*, svakog petka u 15 sati okuplja se desetak bajskih vjernika. Od postaje do postaje Križni put redovito čitaju bača *Joso Trskić, dr. Ivan Vacić* i on. Već po običaju križni će se put moliti i na Veliki petak, i to u 14 sati. S kraja prošle godine u nekadašnjoj franjevačkoj crkvi svake posljednje nedjelje u mjesecu s početkom u pola 10 služi se i hrvatska misa koju predvodi *fra Ivan Holetić* iz Subotice. Iduća hrvatska misa služiti će se na prvi dan Uskrsa u isto vrijeme.

S. B.

Pozivnica

Ognjogasno društvo Hrvatskoga Židana srdačno Vas poziva na tradicionalni

Vazmeni bal

27. marca, nedilju, početkom od 21 ure u židanski dom kulture!

Svira petrovski zabavni bend *Pinkica*

HRVATSKA KRONIKA

23. ožujka 2005. u 13.05 na I. programu
(Repriza: 25. ožujka 2005. u 14.00 na II. programu)

Obljetnica Mohačkog muzeja

Događaj tjedna u Hrvatskoj
TV-kalendar

Svjetski prvak iz Novog Sela

Urednik: Ivan Gugan.

LIST UREĐUJE: UREĐIVAČKI ODBOR NOVINARI: Stipan Balatinac, tel.: 79/454-614, e-mail: baltinac@croatica.hu., Bernadeta Blažetin, tel.: 93/383-034, e-mail: beta@croatica.hu., Branka Pavić-Blažetin, tel.: 72/435-416, e-mail: branka@croatica.hu., Timea Horvat, tel.: 94/315-479, e-mail: tiho@croatica.hu., LEKTOR: Živko Mandić, tel.: 1/256-0765, e-mail: zsviko@croatica.hu. ADRESA: 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Tel./Fax: 1/269-2811, tel.: 1/269-1974, e-mail: croatica@croatica.hu. ZA POŠTANSKE POŠILJKE: 1396 Budapest, Pf.: 495. OSNIVAČ: Savez Hrvata u Mađarskoj. IZDAVAČ: Croatica Kht. RAVNATELJ: Čaba Horvath. List širi posredstvom Mađarske pošte, na osnovi pretplate na žiroračun: CITIBANK Rt. 10800014-30000006-10612032, redakcija Hrvatskoga glasnika i alternativni širitelji. Pretplata na godinu dana iznosi: 4160,-Ft. List pomaže Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Kht., 1065 Budapest, Nagymező u. 49.

HU ISSN 1215-1270